Anul II. Cluj, 11 Iunie n. 1904 Nrul 24

ABONAMENTUL:
PE AN 3 COR. 20 FIL.
„ 1/2 „ 1 „ 60 „
„ 1/4 „ — 90. „
ÎN STREINĂTATE:
PE AN 6 FRANCI.
„ 1/2 „ 3 „
—o—
Numeri singuratici se vênd în Cluj cu 5 fileri, într'alte locuri cu 6 fileri.

Rĕvaşul

INSERTIUNILE se plătesc după mărimea locului ce ocupă; fiecare cm. □ costă odată 10 fil., de 2 ori 8 fil., de 3 şi mai multe ori 6 fileri.
—o—
ADRESA:
„RĔVAŞUL"
CLUJ. — KOLOZSVÁR
6. JÓKAI-UTCZA 6.

Redactor resp.: BASIL MOLDOVANU | Apare în fiecare Sâmbătă | Proprietar-editor: Dr. E. DĂIANU

METROPOLIŢII ROMÂNI

E vorba sĕ ne maghiariseze toate scoalele; ca sĕ nu mai fie în ţeară decât scoale ungureşti. E vorba ca şi religiunea, sfânta lege a părinţilor nostri, sĕ se înveţe în scoale în limba ungurească. Aşa ar voi şoviniştii, cari vor sĕ facă Unguri şi din petri. De aceea s'a alcătuit un plan nou de lege, numit »despre reformarea învĕţămêntului«, — dar mai drept i-s'ar putea zice »despre maghiarisarea învĕţămêntului«.

Nu trebue sĕ ne spăriem aşa iute, cu una cu douĕ scoalele noastre nu ni se pot lua. Noi avem scoale bisericeşti; adecă la noi numai *biserica* ţine scoale. Apoi dintre toate aşezămintele din lume şi dintre oameni, singură biserica are *menire* şi *poruncă* dela Dumnezeu sĕ înveţe pe oameni. Căci bisericei, şi numai bisericei i-s'a dat poruncă, dela Domnul nostru Isus Christos de a *învĕţa* pe oameni. Apostolilor, — ear nu diregătorilor lumeşti, nici împĕraţilor, nici ministrilor, nici fişpanilor, nici inspectorilor, — ci numai apostolilor şi urmaşilor lor le sună porunca lui Isus Christos: *Mergeţi şi învĕţaţi toate popoarele.*

Ţine şi statul scoli, ţin şi comunele, ţin şi alţii scoli; pot sĕ ţină. Dar biserica are cel mai sfânt drept şi cea mai mare datorinţă de a ţinea scoli. Mai sfânt drept şi mai mare datorinţă decât ori-cine altul în lume.

De aceea biserica a ţinut, ţine şi va ţinea scoli, în tot locul şi în toată una vreme. Ea a întemeiat scolile; sub aripile şi scutul ei de mamă s'au desvoltat şi au înflorit scolile. Aşa a fost în trecut, şi aşa va trebuí sĕ fie şi în viitor. Dacă puterea ce o are acum statul în mână ar opri biserica de a ţinea scoli în forma de până acum, va fi rĕu; dar ea trebue sĕ ţie scoală în altă formă, în ori ce formă, dar trebue sĕ ţie scoală şi sĕ înveţe popoarele . . .

De asta e acum vorbă, ca statul sĕ iee dela biserică dreptul de a ţinea scoli în forma de până aci. Pentru că scolile ce le ţine şi susţine biserica noastră românească, sunt creştineşti şi româneşti, şi asta nu le place, celor ce ne uresc pe noi, Românii şi creştinii de noi!

S'a chemat zilele trecute un sfat de oameni aleşi la Budapesta, care se cearnă planul cel nou despre maghiarisarea scoalelor. Au fost mulţi chemaţi, dar puţini aleşi. Intre cei mulţi au fost numai doi Români, dar aleşi Români, Metropoliţii nostri: I. P. S. Lor *Dr. Victor Mihalyi,* metropolitul unit dela Blaj, şi *Ioan Meţianu,* metropolitul neunit dela Sibiu. Singuri aceşti doi bărbaţi au spus pe faţă şi cu curaj bărbătesc, că planul cel nou e rĕu, şi e primejdios. Drept, că spusele I. Preasfinţiilor Sale nu va fi ascultat, dar trebue sĕ ni-le însemnăm noi, din inima cărora au fost scoase şi sĕ ne întărim credinţa prin ele.

*

Eată, de pildă, cam ce a spus în sfatul din Budapesta Metropolitul *Ioan Meţianu:*

Când, mult onorată anchetă, în vîrtutea posiţiunii şi a chemării mele, conform înaltelor datorinţe, ce le am, mĕ pregătesc a-'mi face observările referitoare la chestiunea ce ne preocupă, o fac în representanţa bisericii rĕsăritene ortodoxe române, care biserică a înfiinţat şi susţine aproape 2000 de scoale, care în edificiile scolare şi pentru provederea acelora cu cele trebuincioase a investit milioane, şi care în raport cu starea materială a poporului pentru susţinerea şcoalelor an de an contribue cu sume enorme.

O fac mai departe ca fiu credincios al patriei, în care aş dori, ca bunăînţelegerea frăţească atât de mult trebuitoare între diferitele popoare ale ţerii, sĕ o vĕd neclintit stabilită şi asigurată pentru toate timpurile.

....în presara acelei zile mari şi de adânc înţeles, în care aproape cu 1900 de ani înainte de aceasta, Domnul cu puterea Sfântului Sĕu Duch a trimis în lume pe Apostolii sĕi, ca *tuturor oamenilor* sĕ le propovĕduească Cuvêntul pe *limba lor proprie,* eată cu mulţămită bucuros ascultând învitarea Escelenţei Sale, am venit în mijlocul Domniilor Voastre, ca faţă de proiectul de lege, ce ne stă înainte, sĕ dau în general espresiune temerilor mele isvorîte din sentimentul meu religios şi din cel mai curat patriotism.

Motivarea proiectului susţine, că nu este de lipsă şi nu ar fi nici motivat, ca comunele şi confesiunile *patriotice* sĕ fie lipsite de dreptul lor de a înfiinţa şi susţinea şcoale.

Declaraţiunea aceasta indirect conţine în sine constatarea, că în patria noastră *ar putea sĕ esiste şi confesiuni nepatriotice.*

Adênc întristat am cetit aceste cuvinte ale motivării, mult onorată anchetă, căci eu unul nu pot crede, că în aceasta ţară, ar putea sĕ esiste şi vre-o confesiune nepatriotică şi fiind-că în speţial credincioşii bisericei mele consideră iubirea patriei între cele dintâiu vîrtuţi şi astfel o urmează. Nu pot să trec cu vederea aceea — de bunăseamă neîntenţionată — greşală a motivării, că pe fii români ai acestei ţĕri consecvent îi numeşte *«valachi»,* deşi toate legile în vigoare ale patriei noastre cunosc numai *«popor român»,* nu «popor valach».

Trecênd acum la însuşi proiectul din întrebare, înainte de toate trebue sĕ dau espresiune convingerii mele, că acest proiect de lege cu desĕvêrşire scoate afacerea scolară din cercul de competinţă al autonomiilor confesionale şi nu le lasă confesiunilor decât numai datorinţa, se contribue şi dînsele materialicește la susţinerea şcoalelor elementare. *Prin aceasta se scoate din vigoare nu numai §-ul 8 al art. de lege XX din 1848,* dar' chiar şi §-ul *3* al legii fundamentale art. IX din 1868, care declară, că credincioşii gr.-orientali sunt îndreptăţiţi a dispune independent în afacerile lor scolare.

În decursul multor sute de ani şcoalele confesiunilor singure au propagat cultura, au isvorît iubirea patriei, şi mai vîrtos istoria statului nostru dovedeşte, că autonomiile confesionale nu au slăbit, ci au întărit patria. Chiar în zilele noastre acest sfânt interes pretinde şi autonomia credincioşilor romano-catolici din patria noastră.

Nu sunt aşadară numai fără scop, dar sunt de-adreptul păgubitoare acele disposiţiuni ale proiectului de lege, cari iau din mânile confesiunilor afacerile disciplinare, precum şi instituirea învĕţătorilor, statorirea limbei de propunere şi în parte a planului de învĕţămênt, propunerea religiunii în partea referitoare la limbă, apoi cvalificarea învĕţătorilor, — şi drept aceea, adresez Escelenţei Sale Domnului ministru de culte şi instrucţiune publică, rugarea, binevoiască chiar şi din acest punct de vedere *sĕ retragă proiectul de faţă* şi la compunerea unui eventual nou proiect sĕ binevoiască a lua în dreaptă considerare aceste observări.

Dar şi de altfel proiectul de sub întrebare se află în contrarietate cu principiile fundamentale ale ştiinţei pedagogice atunci, când nu statoreşte ca ţintă finală a şcoalei aceea mĕsură a culturei generale omeneşti, care este potrivită a da patriei cetăţeni religioşi morali, cinstiţi şi folositori, ci îi pune ca scop învĕţarea desĕvêrşită a unei limbi, în casul de faţă învĕţarea *limbei ungureşti.*

Pedagogicește şi didacticește este, Onorată anchetă, imposibilitate sĕ declari prin lege, că limba de propunere în cutare şcoală elementară sĕ fie spre pildă cea românească, dar' scopul scoalei sĕ fie acela, ca elevii instruiţi românește sĕ-şi însuşească cu desĕvîrşire limba maghiară.

Acest contrast pedagogicește imposibil dovedeşte, că la compunerea proiectului din întrebare, nu a servit ca îndreptar ştiinţa pedagogică întemeiată pe adevĕrurile vecinice, ci consideraţiuni de altă natură. Cu întristare am esperiat aceasta, Stimaţilor domni, căci după modesta mea părere, cel ce pune creşterii alte scopuri, decum le pretinde raţiunea spriginită de ştiinţă dobândită prin esperienţele veacurilor, acela *vatĕmă legile vecinice ale firii şi aceasta în totdeauna amar se rĕsbună.*

Nu a fost şi nici nu poate sĕ fie popor în lumea aceasta, care sĕ vorbească desĕvêrşit douĕ limbi. Indivizi pot sĕ vorbească perfect douĕ ori mai multe limbi, dar *popor cu douĕ limbi nu cunoaşte istoria neamurilor.*

Nu mĕ tem eu, că în urma acestui proiect de lege *naţiunea mea va peri,* căci eată motivarea proiectului ne spune, cum în scoalele Irlandei sute de ani a stăpânit limba englesă şi poporul irlandez totuşi n'a perit, ci mai vêrtos acest mititel popor cu o statornicie aproape fără pareche în istoria omenimei se luptă pentru naţionalitatea sa cu cea mai mare putere politică din lume şi această putere de lumi cuceritoare nu este în stare sĕ nimicească naţionalitatea poporului irlandez.

Scoala numai luminează poporul, nu-l nimiceşte. —

Nu mĕ tem eu aşadar, că în urma acestui proiect de lege naţiunea mea va peri, dar nutresc dureroase temeri pentru fericirea patriei iubite, şi aşa cu insistenţă Vĕ rog Stim. Domni, îmbrăcaţi ţeara în haina iubirii frăţeşti între popoare, şi fericirea ei va prospera.

Proiectut de sub întrebare stabileşte pensul şcoalei de stat elementare şi dispune, că acelaşi pens trebue sĕ-'l absoalve şi scoala confesională elementară. Pe de-asupra însĕ şi deodată cu aceasta, scoalei confesionale nemaghiare i-se impune şi datorinţa de a instrui astfel pe elevii sĕi, ca după cei 6 ani ai scoalei de toate zilele sĕ-şi poată esprima ideile în limba ungurească curat şi precis, sĕ cetească fluent, sĕ scrie corect şi sĕ socotească în limba maghiară.

Intre astfel de împrejurări scoala elementară nemaghiară ori va da elevilor sĕi instrucţiunea limbei maghiare, precum o pretinde proiectul din întrebare, dar atunci trebue sĕ neglige câştigarea celorlalte cunoştinţe şi prin aceasta va creşte indivizi ştiutori de limba ungurească, dar' în celelalte inculţi şi lipsiţi de temeiul moralităţii câştigate prin cunoştinţe; ori însĕ va pune pond pe câştigarea cunoştinţelor trebuincioase, dar' atunci în instruirea limbei maghiare nu va putea împlini datorinţa ce i-se impune. Eu însĕ, Mult Stim. Domni, aşa cred, că mai mare trebuinţă are patria de cetăţeni religioşi, morali, cinstiţi şi folositori, şi aşi fi în stare sĕ dovedesc, că iubirea de patrie nu are a face cu cunoaşterea ori necunoaşterea vre-unei limbi.

Stranie impresiune face asupra mea şi §-ul 13 al proiectului de faţă, care dispune, că atunci, când 20% dintre elevii unei scoale nemaghiare ar avea ca limbă maternă limba maghiară, în

©BCU Cluj

casul acesta şi limba maghiară are a se folosi ca limbă de propunere.

Dispositiunea aceasta nu numai că vatămă dreptul susţinĕtorului şcoalei de a statori însuşi în şcoalele sale limba de propunere, care drept îl recunoaşte chiar şi proiectul din întrebare, dar şi pedagogiceşte crează stări imposibile.

Cum se va putea aceasta esecuta, onorată anchetă? Invĕţătorul va propune materialul de învĕţământ pentru cele 20% în limba ungurească, celorlalţi elevi va propune acelaşi material de învĕţământ spre pildă în limba românească; el aşadar în decursul unui an scolar va trebuí sĕ absoalve un pens de douĕ-ori atât de mare, ca scoalele cu limba de propunere ungurească, sau mai bine zis acelaşi pens va trebui sĕ-l absoalve de douĕ ori. Sunt de convingerea tare, că toţi bărbaţii de scoală vor afla lucrul acesta imposibil.

Este lucru curios pentru mine şi aceea, că progresul învĕţământului în scoală are sĕ-l constate *solgăbirăul,* de unde eu aşa ştiu, că astfel de competenţă nicăiri în lume nu li s'a recunoscut organelor administraţiunii politice, şi într'adevĕr ştiu, că nu este lucru corect a declara prin lege de pedagogi ex officio în patria noastră pe funcţionarii administrativi.

Proiectul pretinde, ca la esamenul de cualificaţiune candidatul sĕ facă esamenul în limba ungurească şi din acele studii, pe cari în institutul pedagogic le-a învĕţat spre pildă româneşte. Aceasta într'adevĕr însamnă, că îndată după-ce proiectul de faţă va deveni lege, *sĕ închidem toate preparandiile nemaghiare,* căci toţi câţi am umblat la scoală, ştim prea bine, că elevul nu este în stare sĕ facă esamenul din cutare studiu decât numai în limba aceea, în care i-s'a predat şi a învĕţat acel studiu.

Se invederează din toate acestea, Mult on. anchetă, că eu numai pentru aceea nu pot sĕ primesc proiectul din întrebare, fiindcă taie adênc în autoritatea bisericei mele, dar nu pot sĕ-l primesc nici din motive pedagogice, pe cari — sunt convins — nici însuşi Escelenţia Sa Dl ministru nu le va putea contesta cu desĕvârşire.

Chiar şi din punct de vedere administrativ proiectul de faţă va crea stări imposibile. Scoalele confesionale pe viitor le va administra autoritatea confesională; le vor administra: ministrul, comisiunea administrativă, solgăbirăul, inspectorul regesc, inspectorul scolar, şi este foarte de temut, că sub greutatea atâtor administratori, scoala va sucomba cu desĕvârşire.

Sunt însĕ cu toată hotărîrea în contra acelor dispositiuni ale proiectului din întrebare, prin care se pretinde ca în scoalele cu limba de propunere ungurească şi religiunea sĕ fie propusă în limba maghiară, nu în limba confesiunei respective. Aceasta nu mai este afacere scolară, ci este afacere bisericească.

Bisericile ortodoxe rĕsăritene sunt biserici naţionale şi chiar legile fundamentale ale patriei recunosc biserica mea ca biserică greco-orientală română. Nu numai limba liturgică, ci limba dătătoare de viaţă este pentru aceasta biserică limba românească. Fiecare confesiune propovĕduiască cuvêntul lui Dzeu în limba sa proprie, şi nu este putere în lumea aceasta, care ar putea sĕ silească biserica mea a-şi părăsi limba, căci prin aceasta ea însaşi şi-ar *enunţa sentinţa de moarte.* Vom vesti deci cuvêntul lui D-zeu elevilor nostri în limba românească şi în aceasta limbă îi vom învĕţa sĕ laude pe Domnul, sĕ sĕvârşească fapte bune şi sĕ-şi iubească patria ungară, şi aşa cred, că în această nisuinţă a noastră fraţii nostri maghiari nu ne vor pune pedeci, ci sprigin ne vor da.

Câteva zile după aceea — sfatul a ţinut sĕptămâni — a vorbit si Metropolitul Mihályi dela Blaj tot în potriva planului celui nou. Nu avem întreagă vorbirea Metropolitului nostru din Blaj. Ştim însĕ că şi aceasta a fost la locul seu, căci arătatu-li-s'a celor volnici, cu legea amână, şi limpede, că pe greşită cale pornesc.

Cinste şi laudă li-se cuvine Metropoliţilor iubiţi, cari ca adevĕraţi Păstori au apărat cu bărbăţie drepturile bisericei şi turma încredinţată păstorirei Lor. Cinste şi laudă, că ei singuri au avut curagiul sĕ spună adevărul pe faţă, cu vrednicie, cu bărbăţie şi verde româneşte. Dragostea tuturor Românilor îi împrejmuieşte şi roagă pe Dumnezeu sĕ-i ţină la mulţi ani spre binele bisericei şi a neamului.

Nu ştim ce va fi până în urmă din noul plan. De se va face lege din el, vor trece 4—5 ani până ce legea s'ar pune în lucrare. Până atunci vom mai vedea ce avem de făcut.

Acum însĕ ne închinăm cu cucernicie înaintea Metropoliţilor Români şi cu cinste îi salutăm pentru cuvintele frumoase ce le-au rostit întru apărarea dreptăţii!

Alcoholismul.

In depărtatul Rĕsărit îşi mĕsură puterile douĕ împĕrăţii: Rusia şi Japonia. Rusia, o ţară puternică europeană şi Japonia, o ţară asiatică, care în privinţa culturii, averii şi a tăriei braţelor până acum se socotea un pitic faţă de uriaşul dela Nord. Acolo se luptă o ţară creştină, dar cu puţină credinţă, fără încredere şi fără nădejde şi în urmare fără de adevĕrat curaj, cu o ţară păgână, însĕ plină de viaţă, căci locuiturii ei deşi cred greşit, dar cred. Muscalii, pe cari falsa civilisaţie i-a îmbătrânit şi lângezit, se luptă cu Japonezii plini de vioiciune şi foc tineresc. Acolo se luptă un popor înrolat sub steagul materialismului şi dornic de plăceri cu un popor ideal, a cărui viteaz general Togo, plecând în luptă nu s'a gândit la cele trecătoare, la averea şi familia sa, ci ridicându-se preste toate, şi-a dăruit întreaga avere ţării sale, iar soţiei i-a poruncit, ca o literă sĕ nu-i scrie, până ce el va fi pe câmpul de luptă. Lupta e crâncenă. Cad cu miile şi de o parte şi de alta, dar Goliat în toate locurile a trebuit sĕ se retragă dinaintea lui David, secerând biruinţă isteţimea şi curajul aproape de necrezut al Japonezilor.

Ori cât ne doare insĕ şi ne înfioară păraiele de sânge, ce sĕ varsă în depărtatul Rĕsărit; ori cât de mult ne înduioşază soartea amară a vĕduvelor şi orfanilor, cum şi lacrămile părinţilor, fraţilor şi a neamurilor pricinuite de rĕsboiul dintre Muscali şi Japonezi şi ori de câtă tristeaţă ni-s'ar umplea inimile, cugetându-ne la croncănitul corbilor pe deasupra pustiului jalnic, ce rĕmâne în urma armelor ucigaşe: totuşi nu ne ocupăm cu acest rĕsboiu. E prea departe de noi. Ş'apoi la noi acasă încă curge crâncen rĕsboiu, care zilnic îşi culege bogata sa pradă. Rĕsboiul dela noi nu ni-se pare aşa de înfiorător, pentru-că nu vedem sânge, pentu-că deodată nu cad atâţia dar în urmările sale e tot aşa de trist, ca şi un rĕsboiu, ce se poartă de doauĕ puteri duşmane. De cât acesta însĕ e mai ruşinos, căci biruitul nu cade lovit de arma duşmanului, ci istovit de patimile sale şi averea şi drepturile sale nu i-le ie nime cu tăria, ci însuşi le întinde de bună voie duşmanului sĕu.

Acest rĕsboiu nefericit îl poartă *patimile beuturii în potriva noastră.* Nu-i de ajuns, că duşmanul din afară ne scurtează în drepturile noastre, că trebue se jertfim mult, fără ca se ni-se dee cât de puţin, că suntem de batjocură şi că suntem scoşi mai din toate locurile, ci suntem aşa nepricepuţi, cât noi înşine ieşim, fără de a ne împinge cineva, din casele noastre, din moşia noastră şi pe lângă acestea ne mai şi facem de rîs.

In rĕsboiul ce-l poartă doi duşmani glonţul şi sabia nimicesc, povăţuite find de mâni duşmane, în rĕsboiul *alcoholismului* omul, care voieşte sĕ trăiească, sĕ fie cinstit şi sĕ aibă cele trebuincioase, el însuşi îndreaptă veninul ucizĕtor în trupul lui propriu, ca sĕ-l moleşească, sĕ sdrobească în el tăria voinţii, sĕ-i scurteze zilele, sĕ-i slăbească şi chiar sĕ-i iee mintea si sĕ-l umplă de nenumĕrate boale, cari îl istovesc nu numai pe el, ci şi pe următorii lui până în al şeptelea neam.

Sub *alcoholism* se înţeleg toate înriurinţele stricăcioase, isvorite din întrebuinţarea beuturilor spirtuoase, cum: întunecarea minţii, slăbirea voinţii, pierderea curajului, certele şi bătăile, diferitele boale trupeşti, prădarea averii, umplerea temniţelor, ajungerea la cerşitorie, părăsirea legii şi a neamului, osândirea sufletului şi altele, a căror numĕr mare este şi mai mare va fi, dacă acestei hidre blăstămate nu i-se vor tăia afund capetele, până ce mai avem putere. Cu atât mai mult vom aştepta în nelucrare, cu cât mai puternic va fi duşmanul nostru şi cu atât mai mult ni-se va împuţina capacitatea de împotrivire, când apoi reci şi nepăsători vom privi, ca şi bolnavul greu, ce cu ochii împaingeniţi îşi priveşte trupul fără energie. (Va urma.)

Crestături.

— **Nu le credeţi!** De câte ori a fost oficios vorba, ca naţionalităţile din Ungaria se învеţe limba magiară, totdeauna s'a accentuat, că guvernanţilor nici prin minte nu le trece desbrăcarea acelora de limba mamei lor şi renegarea sângelui lor, ci voiesc numai, ca ele sĕ-şi însuşească limba magiară în aşa mĕsură, cât să-şi poată descoperi şi în aceea gândirile şi voinţa. Aşa s'a glăsuit în 1868, când au cerut puţin, în 1879 şi 1883, când au pretins mai mult şi în forma aceasta a vorbit şi acum de curênd ministul *Berzeviczy* într'una din şedinţele comisiunii convocate în causa noului proiect pentru reforma învĕţămêntului poporal.

Considerând însă vorbirile unor membri ai numitei anchete, cari au cerut prefacarea tuturor şcoalelor în şcoli de stat şi considerând ţinuta gazetelor ungureşti, cari zilnic agită pe tema aceasta, pretinzînd întroducerea limbei magiare în mĕsură cu mult mai mare, de cum prevede noul proiect, care aşa cum este încă are sĕ înfigă până în mănunchiu cuţitul în drepturile bisericilor naţionalităţilor: ori ce om cu minte poate sĕ se convingă, că ei cer învĕţarea limbei magiare, ţinţind la *nimicirea limbei noastre,* pe care n'o pot suferi mai ales jidovii aduşi aici de vênt, ca sĕ facă zizanie şi sĕ samene şi creasca ura între popoarele de baştină.

Că nu se îndestulesc numai cu învĕţarea limbei magiare, ci voiesc ca noi Românii sĕ nu ne mai întrebuinţăm limba noastră nici atunci, când vorbim noi între noi, dovedesc şi cele scrise în gazeta din Cluj *»Ellenzék«* în nr. dela 7 l. c., unde a bună seamă un »Moisili« se scandalisează, pentru-că muncitorii români din fabrica de tutun şi lemnuşe, mergênd în—şi din lucru, *vorbesc pe stradă numai româneşte,* pentru-ce provoacă societatea de magiarisare *»Emke«* şi pe conducătorii din Cluj-Mănăştur şi Someşfalĕu, de unde sunt mai mulţi muncitori, ca sĕ iee mĕsuri aspre pentru îndreptarea rĕului(?). Aşadar doreşte sĕ oprească, ca nici între ei sĕ nu mai vorbească româneşte, fiind că toţi ştiu limba magiară. Puternică dovadă, că învеţându-le limba, pretind s'o vorbeşti şi pe stradă şi azi mâne vor *spiona,* că Românul în ce limbă vorbeşte în coliba lui, când îşi mâncă mămăliga câştigată cu sudori amare.

Nu li de ajuns, că Mănăşturenii şi Someşfalenii vorbesc limba magiară, de ce ar trebui sĕ se *bucure,* dacă curate le-ar fi intenţiunile, ci vreau sĕ nu mai audă vorbind româneşte pe bieţii muncitori români, cari în toate locurile dau probe de hărnicie şi ascultare. Nu se îndestulesc că Românii, avênd în societate pe un magiar, dacă 20 ar fi, vorbesc uumai ungureşte, ci pretind, ca şi ei între ei sĕ vorboască numai ungureşte

Dacă ei ar dori sĕ li-se învеţe numai limba, atunci n'ar aduce legi, ca băieţii nostri dela şcoalele de stat, cari ştiu puţin ori de loc limba mamei lor, sĕ învеţe şi religiunea în limba magiară, ci ar pretinde ca aceia numai româneşte se învеţe a se ruga.

In zădar, că ei voiesc scoaterea limbei noastre din toate locurile, chiar şi din familie, pentru aceea agitează gazetele lor, luate în arânda de Jidani, şi guvernanţii mai curênd, ori mai târziu, să lasă înfluinţaţi de eĭ, cari strigă, dacă vĕd numai o firmă românească, pe când în potriva firmelor coşer-jidoveşti nu-şi cască gura, deşi dai de ele în toate părţile. Strigă, pentru-că ştiu, că nu li-se mişcă nici un pĕr din cap, pe când noi suntem aruncaţi în temniţă şi când adevĕrul îl spunem, apărându-ne drepturile.

Sĕ grijim, că-i mare primejdia! Sĕ nu credem toate, ce ni-se psun! Sĕ nu uităm un lucru: *Kossuth,* pe care îl apoteozează Maghiarii şi se provoacă în toate lucrurile lor la ideile lui a scris pe *banbnote şi româneşte,* următorii lui au şters cu desevîrşire ori-ce inscripţie românescă!

Visitaţiunea în protopopiatul Morlăcii

(Continuare şi fine).

In 26 dimineaţa s'a luat esamenul în filia *Fildul de jos* cu resultat neîndestulitoriu, la ce vina principală o poartă indolenţa şi nepăsarea învĕţătoriului născut în loc, Ioan Bălaş, căruia i s'au făcut admonitiunile meritate. S'a făcut apoi visitarea canonică, constatându-se o administrare corectă a averei bisericeşti, esistenţa unei şcoale nouă deplin corespunzĕtoare, şi îndemnându-se credincioşii a se sili şi pentru edificarea unei nouă biserici. In deosebi a făcut bună impresie administrarea practică şi corectă a magazinului de bucate, din proventele căreia s'au acoperit o mare parte a cheltuielelor cu edificarea nouei şcoale.

In 26 după ameazi s'a luat esamenul în *Fildul de mijloc* cu resultat bun, fiind presenţi la 90 elevi, constatându-se lipsa de a se sistemisa şi al *doilea post de învĕţătoriu,* cea ce aci nu va

©BCU Cluj

întâmpina vre-o greutate dispunênd biserica de o avere numai în bani şi hârtii de valoare de peste 70,000 coroane esemplar administrată, cea ce s'a vězut la visitarea canonică ce a urmat, în decursul căruia Rvds. comisariu cu mare bucurie a luat ştire de starea înfloritoare a acestei parochii, cum şi despre hotărârea credincioşilor de aşi edifica în cel mai scurt timp o biserică pompoasă, corespunzătoare stărei materiale cu care i-a înzestrat D-zeu şi hărnicia preoţilor ce iau avut şi-i au.

In 27 dimineaţa s'a luat esamenul în *Fildul de sus* cu resultat bun. Şi aci în decursul visitaţiunei canonice s'a constatat că biserica pe lângă şcoală de piatră deplin corespunzětoare, case şi superedificate bune şi o biserică de lemn foarte frumoasă mai dispune şi de o avere în bani şi hârtii de valoare în sumă de peste 30,000 coroane administrată corect.

In 27 după ameazi s'a luat esamenul în *Hodisin* cu resultat neîndestulitoriu, la ce vina o poartă uşurinţa tênĕrului învĕţătoriu, Teodor Gordan, căruia i s'au făcut admoniţiele meritate. Aci visitaţiunea canonică cu considerare la starea sdruncinată a sănătăţei preotului nu s'a făcut.

In 28 dimineaţa s'a ţinut esamenul cu clasa I a şcoalei din *Mărgău*, condusă de învĕţătoarea Aurelia Boteiu, eară după ameazi cu clasa a II-a condusă de învĕţătorul Ioan Mango. Esamenele dela această şcoală şi în special cel al d-lui învĕţătoriu Mango au încântat nu numai auditoriul, ci a pătruns cu adevĕrată bucurie sufletească şi pe Rvds. comisariu, cărei dispositiuni sufleteşti i-a dat expresiune în cuvinte calde de felicitare la adresa esemplarilor învĕţători. Apoi s'a săvârşit visitarea canonică, constatându-se că parochia are şcoală de piatră cu două sale de învĕţământ şi cuartire deplin corespunzětoare, biserică de piatră foarte frumoasă, case şi superdificate parochiali bune, şi că averea bisericei se administrează corect.

Duminecă s. Rusalii s'a prăznuit în reşedinţa protopopească Morlaca. Au celebrat s. liturghie, Revs. comisariu şi d. protopop. Rvd. Dr. Szmigelski după s. evangelie a ţinut poporului o prea frumoasă predică despre binefacerile mari ce ni le-a făcut D-zeu şi datorinţa noastră de a fi statornici în credinţă. Curatorul prim şi primariul comunal în numele credincioşilor au adus călduroase mulţumiri pentru frumoasele învĕţături împărtăşite. Restul zilei a servit spre recrearea Rvdis. comisariu, care în urma strapaţei îndelungată se simţea indispus. In 30 dimineaţa s'a ţinut esamenul cu clasa I, ear după ameazi cu clasa II-a a şcoalei din Morlaca cu resultat bun. Apoi s'a făcut visitaţiunea canonică.

Nevisitate au rĕmas în tract numai comunele de munte, a căror cercetare s'a întrelasat din considerare la indispositia Rvdis. comisariu.

Fidel.

DE PESTE SĚPTĚMÂNĂ

— **I. P. S. S. Dr. Victor Mihalyi** în 6 l. c. a fost în audienţă la Maiestatea Sa Impĕratul şi Regele nostru apostolic Francisc Iosif I. în Bpesta. Ear în 8 lunie n. dimineaţa s'a reîntors cu trenul accelerat la reşedinţa Sa în Blaj. In gara din Cluj, deşi întêmplător, protopopul Clujului a avut norocirea a saluta cu omaj pe Escelenţia Sa, după luptele grele şi ostenelele ce a depus pentru causa bisericei noastre, şi a constatat că I. P. Sfinţia Sa se reîntoarce sĕnătos şi bine dela Budapesta, unde a petrecut aproape trei săptămâni.

— **Parastas pentru Dr. Ioan Raţiu.** La dorinţa Ilustrei şi mult încercatei Doamne vĕd. Dr. Raţiu, Sâmbătă în 4 lunie s'a celebrat părăstas pentru odichna sufletului fostului president al comitetului naţional român, Dr. Ioan Raţiu.

— **Recunoştinţă.** Românii gr.-cat. şi gr.-or. din *Coşocna,* povĕţuiţi de păstorii lor sufleteşti: protop. *I. Hăţegan* şi păr. *T. Ciortea* în 7 l. c. au hotărît, sĕ felicite şi mulţămească I. P. S. S. Lor Metropoliţii: *Dr. Victor Mihályi* şi *Ioan Meţianu,* pentru bărbătească hotărîre, cu care au apĕrat bisericile noastre şi poporul în ancheta ţinută în causa reformei învĕţămêntului poporal. — Adresele le-au făcut în o formă şi ambele le-au subscris atât gr.-cat., cât şi gr.-orientalii. — Foarte frumos dela fraţi de un sânge şi de-o limbă!

— **† Dorina Coroianu n. Raţiu** a încetat din viaţă în 7 l. c. I-a nimicit viaţa pămêntească un morb scurt, dar greu, aruncênd în dureros doliu pe soţul seu, Dl *Iuliu Coroianu,* pe mamă-sa iubită, Ilustra Dnă *Emilia Dr. Raţiu,* a cărei inimă rănită de moartea vrednicului sĕu soţ Dr. Ioan Raţiu, de nou a fost sângerată acum, — şi pe numĕroase rudenii. Dureroasa veste despre moartea neaşteptată a repausatei, a consternat pe toţi Românii nu numai din Cluj, ci din toate părţile.

Cadavrul repausatei a fost binecuvêntat în 8 l. c. de dl protopop T. Roşiescu cu asistenţa alor 4 preoţi şi între sunetul trist al clopotelor dela bisericele româneşti şi catolice din Cluj a fost petrecut la gară, însoţit fiind de întristata familie şi de inteligenţa română din Cluj, la care s'au adaus şi mulţi Maghiari. Carul funebral, tras de 6 cai negri, a fost încărcat de frumoase şi multe cununi dela familie şi prietini. Dela gară repausata a fost transportată la Sibiu, unde în 9 l. c. s'a aşezat lângă nemuritorul ei tată: Dr. Ioan Raţiu.

Condolând şi aici pe întristata şi mult încercata familie, rugăm pe Dumnezeu sĕ le trimită mângăiere tuturor! —

Jalnica familie a dat următorul anunţ:

Avem nemărginita durere a anunţa tuturor rudeniilor, amicilor şi cunoscuţilor, că **Dna Dorina Coroianu n. Raţiu** a încetat din viaţă în 7 lunie n. a. c. la orele 12 din zi. Scumpele rămăşiţe ale reposatei se vor aşeza spre vecinică odichnă în cripta familiară, de lângă biserica gr.-cat. din Sibiu, în 9 lunie n. a. c. la 2 oare p. m. Transportarea scumpei defuncte se va face din Cluj (strada N.-Malom 28) la 8 lunie n. a. c. la oarele 4 p. m. Cluj, 8 lunie n. 1904. Emilia Dr. Raţiu, ca mamă, Iuliu Coroianu, adv., ca soţ; Vĕd. Emilia Tilea, Felicia Raţiu, surori.

— **La jubileul** de 40 ani a revistei »Familia« din Oradea, Academia română a fost representată prin Dnul *Dr. At. Marienescu.*

— **Ştiri personale.** Dnul *Dr. Rubin Patiţa* în 3 lunie n. a. c. a făcut censura de advocat la tabla reg. din Murĕş-Oşorheiu. Cancelarie advocaţială îşi va deschide în Alba-Iulia.

Dnul *Ioan Lăpădatu* a făcut zilele trecute esamenul de profesor în Budapesta.

Dnul *Constantin Sotir* a fost promovat de doctor în ştiinţele juridice Sâmbăta trecută în Budapesta.

La universitatea din Cluj au fost promovaţi de doctori: Dnul *Enea Andrea,* în ştiinţele juridice şi Dnul *Constantin Pavel,* teolog şi filosof abs. în ştiinţele filosofice.

— **Pentru merite literare** a fost decorat savantul profesor dela universitatea din Bucureşti, *Nicolau Jorga* cu medalia: Rĕsplata muncii cl. I.

— **Concertul Corfescu.** Marţi seara, 7 lunie n. s'a dat un concert rom. în marea sala a Redutei din Cluj. D. *Nic. Corfescu,* baritonistul operei din Bucureşti, după ce a concertat în Bistriţa, a crezut sĕ ne înveselească şi pe noi Clujenii cu un concurs de cântări alese. A venit cu ilusiuni la Cluj, dl Corfescu, dar s'a înşelat. Timpul era şi nepotrivit. Tinerimea universitară se împrăstiase mare parte. Inteligenţa românească din Cluj nu poate umplea sala *Redutei,* nici când nu ar fi, cum e. Ear inteligenţa maghiară, la care dl Corfescu se vede că a contat mult, pentru că a tipărit anunţuri şi programe ungureşti, n'a băgat în seamă concertul românesc.

Dl Corfescu s'a achitat peste aşteptare de rolul sĕu, a şi fost rĕsplătit cu bogate aplause — încolo însĕ abia va mai fi avênd şi *altă* rĕsplată. Au plăcut cu deosebire cântările româneşti »Mândruliţă dela munte« şi »Frunzuliţă foi de fag«; ear' »Mugur mugurel« de Dima, a fost cântat aşa de minunat, încât a trebuit sĕ-'l repeteze. Câţi-va Unguri, cari asistau au rĕmas încântaţi. De altfel Unguri de abia au fost câţiva. Români încă nu au fost mulţi. Am însemnat: Canonicul Gavrilă Pop (Blaj), V. Hossu, jude de tablă şi fam., Vas. Ranta, Dr. Frâncu, Dr. Ilea, Dr. Morariu, Dr. Dăianu, V. Podoabă cu fam., protop. Roşescu, Dr. Poruţiu, Val. Giurgiu (Lugoj) şi Dna, Totoian (Chisfalĕu) şi D-na, Aug. Giurgiu şi Dna, St. Roşian, B. Moldovanu, I. Bereş, mulţi tineri universitari ş. a. — Notăm, că foile ungureşti din Cluj au scris cu multe laude despre frumoasa şi puternica voce a Dlui Corfescu.

— **Himen.** Dnul *Ilariu Vlad* şi Dşoara *Elena Morariu* fidanţaţi.

— **† Alesandru Pop,** cadet oficer de marină a repausat în morb epidemic pe mare, lângă insulele Asore. Intristaţii lui părinţi numai la câteva luni au primit ştirea tristă a morţii fiului lor, care era numai de 21 ani. Îl jălesc părinţii: Simion Pop, preot în Drag cu soţia Susana n. Vamoş şi fraţii: Victoria măr. Măcelariu, Otilia, Linuţa şi Simion.

— **Tinerimea română** din Deva şi jur învită la producţiunea teatrală-musicală împreunată cu dans ce o va arangia cu concursul corului Românilor din Hunedoara, Duminecă în 12 lunie st. n. 1904 în sala redutei orăşeneşti din Deva. Începutul la 8 oare seara. Preţul de întrare: Locul I. 3 cor.; locul II. 2 cor.; partere: 1 cor.; galerie 60 fil. Venitul curat este destinat pentru fondul Reun. fem. rom. din comit. Hunedoarei. Comitetul aranjator are în fruntea sa pe d-nii: Dionisie Ardelean, preşedinte, Dr. Iustin Pop, vice-preşedinte, Iustin Cl. Iuga, vice-preşedinte, Dr. Augustin Deac, secretar, Alesandru Moldovan iun. secretar, Cornel Popescu, cassar, George Cuşuta, controlor. Program: I. 1. Marş de Stunz, cor bărbătesc. 2. a) Fantasie ballet de Beriot b) Doine naţionale solo de violină cu acomp. de pian, esec. de dl I. Cl. Iuga. 3. Mori mândro... de A. Bena, cor bărbătesc. 4. a) A căzut o rază lină de C. Porumbescu b) Cât aş dori... de Vasiliu, duet esec. de dnii Adrian Cristea (tenor) şi A. Ludu (bass). 5. Declamaţiune de dl Dr. Victor Bontescu. 6. Inzadar alerg pămêntul de G. Dima, cor bărbătesc. II. »Dinu Sergentul« Viteazul de sub Părâng. Piesă într'un act de Căpit. Emanuil Părăianu.

— **Emke,** cea mai mare societate magiară, în 28 Maiu a. c. şi-a ţinut adunarea generală la Cluj. E de 20 ani numai, dar a lucrat foarte mult pentru scopurile sale, între cari e şi magiarisarea. Are o mulţime foarte mare de membrii, cari an de an se tot sporesc. Averea e 2,900,343 cor. 90 fil. In anul trecut au cheltuit 165,192 cor. 56 fil. şi i-s'a înmulţit averea cu 47,044 cor. 05 fil. Lucră Ungurii şi au sporiu, căci când vorba e de neamul lor, toţi sunt una, punênd la o parte nu interese amărite personali, ci interese mari de partide şi confesionali. Ei lucră deşi au şi nime nu-i atacă, iar noi? Pe noi ne împrăştiă de multe ori mici interese materiale ori convingeri politice şi stăm îndĕrjiţi la o parte, deşi se tratează de esistinţa noastră, care pretinde, ca, respectându-ne convingerile, sĕ ne aflăm uniţi cel puţin în lucrurile sociale, culturale şi economice.

— **Almanachul Societăţii »St. Emeric«** a studenţilor universitari maghiari din Cluj pe 1903—1904 ni s'a trimis şi noauĕ. Se estinde pe 106 pag. şi costă 2 cor. — Cuprinde o prevorbire de preş. societăţii, *Elemér Gyárfás,* 2 vorbiri de deschidere, 8 disertaţii, raportul comitetului şi catalogul membrilor, cari au fost 143 ordinari, 2 patroni; 3 fundatori şi 19 părtinitori. — O spunem fără încunjur, că ne bucurăm de activitatea, ce a desvoltat'o aceasta tinĕră societate şi ne însufleţim pentru scopul, ce-l urmăreşte, voind ea sĕ ducă steagul alb al religiunii în lumea pistriţă şi materială de azi; voind viaţă, viaţă creştinească şi voind se verse cuprins moral în inima tinerimei Oare tinerimea noastră universitară, care chiemată este ca cu putere şi însufleţire se ajute în conducere bisericile noastre româneşti, n'ar putea sĕ-şi strângă rêndurile şi sĕ se grupeze în societăţii religioase, în cari sĕ dee zilnic nutremênt credinţii creştineşti, se cultive ştiinţa şi se promoveze interesele sociali? — Da, ar putea. Şi avem nădejde, că vor şi face.

— **Crima Belgradului.** In 11 l. c., dimineaţa, sĕ împlineşte un an, de când regele Serbiei *Alesandru* şi soţia sa *Draga* au fost măcelăriţi în cel mai crud mod de miliţie, care avea datorinţă sĕ-i apere, nu sĕ le verse sângele. Ucigaşilor nu li s'a întêmplat nimic rĕu, din potrivă au rĕmas cei mai cu influinţă în sfatul noului rege *Petru,* ce a pricinuit multe neplăceri nu numai în inima celor buni din Serbia, ci şi curţilor domnitoare din Europa. Se scrie, că nici noul rege nu are plăcerile şi bucuriile, ce i-le ar putea împrumuta înălţimea, pe care stă. N'are linişte pentru-că s'a ridicat pe un tron stropit de sânge. — Şi zisa Domnul: »Nu este bucurie celor necuraţi«.

— **Socialistii** plănuiesc greva muncitorilor pe timpul secerişului. Le va succede conducătorilor socialisti, ori, nu realisarea planului, nu putem şti. Statul lucră din toate puterile pentru împedecarea grevei. Muncitorii, cari în vremea secerişului îşi câştigă cea mai însemnată parte din hrana de peste an, încă se vor gândi mult până ce ar asculta de socialisti. Şi dacă vor asculta, ci vor trage scurta: Proprietarii vor aplica maşini, cari vor înlocui braţele muncitorilor, iar aceştia vor rĕmâne fără câştig. Nu-i vorbă, muncitoriul e vrednic de plată, dar cerênd înmulţirea plăţii, sĕ se cugete şi la multele date, ce proprietariul trebue sĕ le dee, până-ce pune grâul în coş şi sĕ nu privească numai grămada, apoi sĕ se esprime ca mocanul despre dulceaţa strugurului »fără muncă«.

Posta Redacţiunii.

Dlui T. C. în C. Idea DTale e foarte frumoasă şi ne bucurăm, că nu eşti singur. Avem date, că şi în alte părţi sunt hotărîţi a manifesta şi în afară recunoştinţă sinceră bunilor nostri Metropoliţi pentru dragostea şi resoluţiunea, cu cari au apĕrat şcolile noastre în ancheta din Budapesta.

Dlui Dr. A. P. în N. Firme mai însemnate în Cluj pentru lucrări de *asfalt, beton* şi *cement* sunt: »Tessitori & Gurisatti« (Ferencz József út), »Pollák« (Szappan u.), »Földes« (Kossuth L. u.). Avem şi un român »Moldovan« (Gyep u.), care intreprinde atari lucrări. — Salutare.

Beiuş. Prea târziu pentru numĕrul acesta. — Vom vedea!

— **Un învĕţăcel** se primeşte în tipografia **»Carmen«** a dlui Petru P. Bariţiu din Cluj (Strada Ferencz József-ut 58).

©BCU Cluj

Agentura generală

din Cluj a băncii de asigurare

„TRANSSYLVANIA“

primește și efectuește **oferte de asigurare** din comitatele: Cojocna, Mureș-Turda, Turda-Arieș, Bistrița-Năsăud, Solnoc-Dobăca, Ciuc, Sălagiu, Sătmar, Bihor, Maramureș.

Asigură mai ieftin contra **focului** și **explosiuni** ori ce fel de edificii, mărfuri, mobile, vite și producte etc.

Asupra vieții omului

face asigurări în toate modurile obicinuite, anume: *capitale pentru casuri de moarte, pe viață, de zestre, rente etc.*

Asigurări poporale **fără cercetare medicală până la 1200 coroane.**

Asigurări pe cheltuelile înmormântării, contra grindinei, sămănături de tot feliul, nutreturi etc.

„Transsylvania“

a fost întemeiată la anul 1868 și de atunci în decurs de 34 de ani a plătit despăgubiri pentru foc de K. 3.042,619·84 fil., ear pentru capitale asigurate pe viață Kor. 2.992,162·98 fil. Suma asigurărilor contra focului e de K. 112 milioane. Suma asigurărilor pe viață e de K. 10·2 milioane.

Oferte și ori ce îndrumări se pot primi **în limba românească** și în toate limbile din țară dela

Agentura generală a băncii

„Transsylvania“

Cluj, piața „Emke-tér“ Nr. 16.

precum și dela agenturile locale și cercuale din comunele mai mari.

Asigurați-vĕ viața, rente, zestre! Spese de înmormântare

Asigurați contra focului edificii, bucate, mobile, mărfuri

Pentru sesonul de primăvară și vară

recomândă

NEUMANN M.

liferant c. și reg. de curte

Cluj, (Kolozsvár) Mátyás király tér.

Haine de primăvară și vară.
Căputuri de transiție (Double, Ulster, Raglan).
Pardesiuri de primăvară.
Haveloc (cu mâneci și fără mâneci).
Căputuri economice, cuptușite cu stofă.
Haine negre de salon și frac.

Mare deposit de vestminte pentru copii.

Mustre și liste de prețuri la cerere gratis și franco. — La comande din provincă ca mĕsură e destul a trimite o haină veche.

20 (20—)

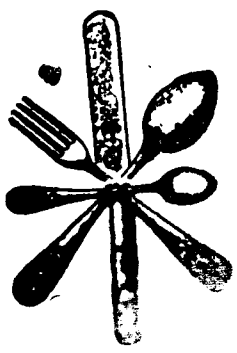

Gratis! O cumpănă de culină!

Pe prețuri fabulos de ieftine trimit din magazinul meu prea încarcat

mărfurile mele de argint mexican

renumite în toată lumea pentru escelența lor și anume:

6 cuțite de masă de argint mexican	6 furcuțe de desert de argint mexican
6 linguri » » » » »	1 lingură mare de supă » »
6 furcuțe » » » » »	1 lingură mare de lapte » »
12 cuțite de desert » » »	2 fețnice elegante de salon » »

46 bucăți la olaltă costă numai **6 fl. 50 cr.**

După ori-ce comandă pe lângă asta dau ca present pe respundere și gratis o cumpănă de culină, care arată bine până la 12½ chilogr. Argintul mexican e un metal de tot alb (și din lăuntru) pentru a cărui durabilitate și escelentă cualitate iau respundere pe 25 ani. — Spediția se face trimițind banii înainte sau cu rambursă din magazinul european

3 fl. 40 cr. cu rambursă un vig de pânză de *Scepusia pentru 6 cămeși bărbătești ori femeești*, 90 cm. lat. calitate escelentă, garanție pe 6 ani; numĕroase recunosciință.

4 fl. 50 cr. cu rambursă 3 metri de stofă modernă pentru un vestmânt bărbătesc elegant, în coloare după plac.

Pentru 5 coroane trimit 4½ chlgr. (cam 50 bucăți, puțin atinse) de **săpun fin de toaletă,** bine ales din săpun de rose, crini, lapte, scumpie, viorele, rezedă, jasmin și lăcrimioare. Trimițênd banii înainte ori cu rambursă spedează:

10—21 **Casa centrală de mărfuri** **DENKER JÓZSEF** **Budapesta, Hernád u. 54**

Grabnică vênzare totală!

4 părechi păpuci cu 5 coroane.

Prin cumpĕrarea unor mari cantități de păpuci se vor vinde, dar numai scurtă vreme, pentru un preț de batjocură: 1 păreche păpuci cu șinoare pentru domni și 1 păr. păpuci cu șinoare pentru dame, cu talpă tare de piele, cu cuie, mai departe 1 păr. păpuci de modă pentru domni și 1 păr. păpuci de modă pentru dame foarte eleganți, de fasonul cel mai nou și frumos lucrați. Mărimea după cm. **Toate 4 părechile costă numai 5 coroane.** Trimițerea prin rambursă (Postnachnahme).

D. KESSLER, Krakau 63 + 20.

Schimbul e permis, banii încă se dau fără piedecă îndĕrĕt.

„THE STANDARD“

fundată în anul 1825.

Efectuește

asigurări de viață

pe lângă condițiuni foarte favorabile.

Incasso anual	Avere proprie
Cor.: **32,000.000**	Cor.: **260,000.000**
Dividende solvite	Despăgubiri de viață
Cor.: **170,000.000**	Cor.: **520,000.000**

Agentura generală pentru Transilvania:

Cluj, strada Ferencz-József nr. 17.

Filială pentru Ungaria:

Budapesta, strada Kosuth-Lajos nr. 4. în palatul Standard. (Casa proprie).

Centrala generală:

Edimburg. (Anglia.)

41—.

Cine sufere de (nevoie) sgârciuri **Epilepsie** și stări nervoase, se ceară broșura despre Epilepsie, care se trimite gratis și franco dela *»Privil. Schwanen Apotheke,«* Frankfurt a. Main. 10—52.

4 părechi papuci

pentru 2 fl. 60 cr. se vênd, cât mai ține asortimentul, pe urma cumpĕrărei în mare cantități pe un preț de batjocură. **1 păreche papuci de bărbați, 1 păreche papuci de dame,** fasonul cel mai nou, cu șinoare de piele brunetă ori neagră, apoi **1 păr. papuci de modă pentru domni și 1 p. pentru dame,** foarte eleganți, ușori de purtat, toate 4 părechile pentru **2 fl. 60.** La comandă e destul a arăta lungimea. Trimitire prin rambursă.

Casa de export de păpuci

A. Gelb. Krakau Nr. 11ª

Schimbul permis sau se retrimit banii, prin urmare ori ce risic eschis.

GEORGE BENDORFEAN

— Cluj (Kolozsvár) Rudolf u. 5. —

singurul măiestru tapețier român în Cluj, efeptuiește pe lângă cele mai moderate prețuri, prompt, solid și după cel mai fin gust ori ce lucrare de tapețierie și decorare. 2—3

25 Coroane profit

fiecărui cetitor al acestui

ANUNȚ!

4 părechi păpuci pentru 4 cor. 75 fil.

Din pricina lipsei de numĕrar mai multe fabrici mari m'au încredințat sĕ desfac un numĕr mare de păpuci adânc sub prețul de fabrică. Vênd deci ori cui **1 păr. păpuci de domni și 1 păr. păpuci de dame,** cvalitatea I, cu șinoare, cu talpă de piele cusută cu cuie; mai departe **1 păr. păp. de modă pentru domni și 1 păr. păp. de modă pentru dame,** foarte eleganți, fasonul cel mai nou, pentru vară, foarte frumoși și ușori la purtat. Mărimea după cm. *Toate cele 4 părechi numai 4·75 coroane.* Se spedează trimițênd banii înainte ori cu rambursă (Postnachnahme).

S. Urbach's Schuh-Export, Krakau 228.

Schimbul e permis, și banii se trimit fără piedecă îndĕrĕt. 2—

Cruce sau stea electrică duplă.

D. R. G. M. 88503.

Vindecă și înviorează, pe garanție: *reumă, ischias, astma, vîjîitul urechii auzul greu, epilepsia, nervositatea, lipsa de apetit, gălbineala, durerea de dinți, migrena, impotența, influenza,* pre cum ori ce *boală nervoasă.* Acel bolnav, care cu aparatul meu Nr. 88503 nu se vindecă în cel mult *44 zile* își capătă banii îndată îndĕrĕpt. Unde nu mai ajută nimic, mĕ rog a încerca cu aparatul meu. Sunt convins despre înriurirea lui sigură.

Prețul unui aparat mare 6 cor.

(de folosit la boale învechite.)

Prețul unui aparat mic 4 cor.

(de întrebuințat la morburi mai ușoare.)

Centrala de espediție trimite pe lângă rambursă ori anticiparea banilor în toate părțile în țeară și străinătate.

Scheffer D. Sándor

Budapest, VIII., Bezerédi-utcza 3. szám.

9—24.

Distins cu diplomă de onoare.

Bernáth E. Sándor magazin de mașini de cusut și biciclete; deposit de instrumente musicale. Liferantul postei și telegrafului ung. reg.

Cluj—Kolozsvár (lângă podul Someșului.)

Vînd și în rate lunare și garantez 5 ani pentru mărfurile mele. — În atelieriul meu mechanic, aranjat cu lumină eletrică și motor, fac grabnic și cu preț moderat, reparaturi, suflări cu nichel, emailuri de deosebite colori în baia și cuptoriul propriu.

Nr. Telefonului 412.

Liste de prețuri ilustrate trimit ori cui.

Cine comandează provocându-se la aceasta foaie asigură oare care % bisericei române celei noue din Cluj! — 42 (8—)

Tipografia »Carmen« Petru P. Barițiu in Cluj — Kolozsvár.

©BCU Cluj